

INFORME SOBRE LA REVOLUCIÓ DE 1905

V. I. LENIN

Gener 1917

2ª edició

Edicions internacionals Sedov

Núcleo en defensa
del marxismo

Germinal

Joves amics i camarades:

Avui es compleix el dotzè aniversari del “Diumenge Sangós”, considerat amb tota la raó com el començament de la revolució russa.

Milers d’obrers (gent no socialdemòcrata sinó creients, súbdits lleials), dirigits per un rector anomenat Gapon, afluïxen de totes bandes de la ciutat vers el centre de la capital, a la plaça del Palau d’Hivern, per a lliurar una petició al tsar. Els obrers duïen icones; el seu cap d’aleshores, Gapon, s’havia dirigit al tsar per escrit, garantint-li la seguretat personal i preguntant-li que es presentés davant del poble.

Es cridà a les tropes. Ulans i cosacs es llençaren sobre la multitud amb el sable desembeinat, metrallaren els inermes obrers que, agenollats, suplicaven als cosacs que se’ls permetés veure al tsar. Segons els informes policíacs, hi hagué més d’un miler de morts i de dos milers de ferits. La indignació dels obrers era indescriptible.

Tal és, en els seus trets generals, el quadro del 22 de gener de 1905, del “Diumenge Sangós”.

Per tal de comprendre millor la significació històrica d’aquest esdeveniment, vaig a llegir alguns del passatges de la petició que formulaven els obrers. La petició comença amb aquestes paraules:

“Nosaltres, obrers, veïns de San Petersburg, acudim a Tu. Som uns esclaus desgraciats i escarnits; el despotisme i l’arbitrarietat ens aclapara. Quan es curullà la nostra paciència, deixarem el treball i sol·licitarem dels nostres amos que ens donassen el mínim que la vida exigeix per a no ser un martiri. Però tot ha estat refusat, titllat d’il·legal pels fabricants. Els miler i milers ací reunits, igual que tot el poble rus, manquem per complet de drets humans. Per culpa dels Teus funcionaris hem estat reduïts a la condició d’esclaus.”

La petició exposava les següents reivindicacions: amnistia, llibertats públiques, salari normal, lliurament gradual de la terra al poble, convocatòria d’una Assemblea Constituent elegida per sufragi universal, i finia amb aquestes paraules:

“Majestat! No negues l’ajuda al Teu poble! Enderroca el mur que s’alça entre Tu y el Teu poble! Disposa i jura’ns-ho, que els nostres precis siguin complerts i faràs la felicitat de Rússia; si no ho fas, estem disposats a morir ací mateix. Únicament tenim dos camins: la llibertat i la felicitat o la tomba.”

Quan llegim ara aquesta petició d’obriers sense instrucció, analfabets, dirigits per un rector patriarcal, experimentem un estrany sentiment. S’imposa el paral·lelisme entre aquesta ingènua petició i les actuals resolucions de pau dels socialpacifistes, és a dir, de gent que vol ser socialista, però que en realitat no són sinó xarlatans burgesos. Els obrers no conscients de la Rússia prerevolucionària no sabien que el tsar és el cap de la *classe dominant*, de la classe dels grans terratinents, lligats ja per milers de vincles a la gran burgesia i disposats a defensar per tota classe de mitjans violents llur monopoli, els seus privilegis i tràfics. Els socialpacifistes d’avui en dia, que (siga dit sense bromes!) volen semblar persones “molt cultes”, no saben que esperar una pau “democràtica” dels governs burgesos que recolzen una guerra imperialista rapaç és tan estúpid com la idea que el sanguinari tsar pot ser inclinat a les reformes democràtiques mitjançant peticions pacífiques.

Malgrat tot, la gran diferència que hi ha entre ells rau en què els socialpacifistes d’avui en dia són, en gran mesura, hipòcrites que, mitjançant tímides insinuacions, tracten d’apartar el poble de la lluita revolucionària mentre que els incultes obrers russos de la Rússia prerevolucionària demostraren amb fets que eren homes sincers en els que, per primera vegada, despertava la consciència política.

I precisament en aqueix despertar de la consciència política i del desig de lluita revolucionària en immenses masses populars, consisteix el significat històric del 22 de gener de 1905.

Dos dies abans del “Diumenge sangós” el Sr. Piotr Struve, aleshores cap dels liberals russos, director d’un òrgan il·legal lliure editat a l’estranger, escrivia: “En Rússia no n’hi ha un poble revolucionari”. Tan absurda li semblava a aquest “cultíssim”, presumtuós i arxineci cap dels reformistes burgesos la idea que un país camperol analfabet puga engendrar un poble revolucionari. Tan profundament convençuts estaven els reformistes d’aleshores (com ho estan els d’ara) que una vertadera revolució era impossible.

Fins el 22 de gener (el 9 segons el vell calendari) de 1905, el partit revolucionari de Rússia el formava un petit grup de persones. Els reformistes de llavors (exactament com els d’ara) es burlaven de nosaltres titllant-nos de “secta”. Alguns centenars d’organitzadors revolucionaris, uns quants milers d’afiliats a les organitzacions locals, mitja dotzena de fulls revolucionaris, que no veien la llum més allà d’una vegada al mes, s’editaven sobre tot a l’estranger i arribaven a Rússia de contraban, després de vèncer increïbles dificultats i a costa de molts sacrificis: açò eren en Rússia, abans del 22 de gener de 1905, els partits revolucionaris i, en primer lloc, la socialdemocràcia revolucionària. Aquesta circumstància autoritzava formalment als obtusos i alts reformistes a afirmar que en Rússia no n’hi havia encara un poble revolucionari.

No obstant, el panorama canvià per complet en el curs d’uns mesos. Els centenars de socialdemòcrates revolucionaris es transformaren “de sobte” en milers, els milers es convertiren en caps de dos o tres milions de proletaris. La lluita proletària suscità una gran efervescència que, en part, fou un moviment revolucionari, en el si d’una massa camperola de cinquanta a cent milions de persones; el moviment camperol repercutí en l’exèrcit i hi provocà insurreccions de soldats, xocs armats d’una part de l’exèrcit contra altra. Així, doncs, un país enorme, de 130.000.000 habitants, s’aixecà, es llençà a la revolució; així, doncs, la Rússia ensopida es convertí en la Rússia del proletariat revolucionari i del poble revolucionari.

Cal estudiar aquesta transició, comprendre com es feu possible, quins foren, per dir-ho així, els seus mètodes i camins.

El mitjà principal d’aquesta transició fou la *vaga de masses*. La peculiaritat de la revolució russa rau precisament en què, pel seu contingut social, fou una revolució *democràtica burgesa* mentre que, pels seus mètodes de lluita, fou una revolució *proletària*. Fou democràtica burgesa puix que l’objectiu immediat que es proposava, i que podia assolir directament amb llurs pròpies forces, era la república democràtica, la jornada de vuit hores i la confiscació dels immensos latifundis de la noblesa: mesures totes elles que la revolució burgesa de França portà a terme gairebé plenament en 1792 i 1793.

La revolució russa va ser alhora revolució proletària, no sols per ser el proletariat la seua força dirigent, l’avantguarda del moviment, sinó perquè el mitjà específicament proletari de lluita, la vaga, fou el mitjà principal per a posar en moviment les masses i el fenomen més característic del desenvolupament, en onades creixents, dels esdeveniments decisius.

La revolució russa és la *primera* gran revolució de la història mundial (i sens dubtes no serà l’última) en què la vaga política de masses ha fet un paper extraordinari. Es pot fins i tot

afirmar que és impossible comprendre els esdeveniments de la revolució russa i la successió de llurs formes polítiques si no s'estudia el *fons* d'aqueixos esdeveniments i d'aqueixa successió de formes a través de l'*estadística de les vagues*.

Sé molt bé que les esquifides dades estadístiques estan força fora de lloc en un informe oral i que són capaces d'espantar els oients. Tanmateix, no puc deixar de citar alguns números rodons per tal que vostès puguen apreciar la base objectiva real de tot el moviment. Durant els deu anys que precediren la revolució, la mitjana anual de vagues en Rússia ascendí a 43.000. Per consegüent, el nombre total de vagues durant el decenni anterior a la revolució fou de 430.000. En gener de 1905, en el primer mes de la revolució, el nombre de vagues assolí els 440.000. És a dir, que *en un únic mes* hi hagué *més* vagues que en tot el decenni precedent!

En cap país capitalista del món, ni tan sols en els països més avançats, com Anglaterra, els Estats Units i Alemanya, s'ha vist moviment vaguístic tan grandios com el de 1905 en Rússia. El nombre total de vagues ascendí a 2.800.000, és a dir al doble del total d'obrers fabrils. Això, naturalment, no vol dir que els obrers fabrils urbans de Rússia foren més cultes, o més forts, o que estigueren més adaptats a la lluita que els seus germans d'Europa Occidental. El ben cert és el contrari.

Per això demostra com de gran pot ser l'energia latent del proletariat. Això indica que en l'època revolucionària (ho dic sense cap exageració, fundant-me en les dades més exactes de la història russa), el proletariat *pot* desenrotllar una energia combativa *cent vegades* major que en períodes normals de calma. Això indica que la humanitat no conegué fins el 1905 com d'immensa i grandiosa pot ser i serà la tensió de forces del proletariat quan es tracte de lluitar per objectius vertaderament grans, de lluitar d'un mode vertaderament revolucionari.

La història de la revolució russa ens mostra que qui lluità amb la major tenacitat i la major abnegació fou l'avantguarda, foren els elements selectes dels obrers assalariats. Com més grans eren les fàbriques més obstinades eren les vagues, major era la freqüència amb què es repetien en un mateix any. Com més gran era la ciutat, més important era el paper del proletariat en la lluita. Les tres grans ciutats, on resideix la població obrera més nombrosa i més conscient (Sant Petersburg, Riga i Varsòvia), forneixen, en relació al nombre total d'obrers, un percentatge de vagues incomparablement major que tota la resta de ciutats, sense parlar ja del camp.

Els metal·lúrgics són en Rússia (probablement al igual que en d'altres països capitalistes) el destacament d'avantguarda del proletariat. I al respecte observem el següent fet instructiu: per cada 100 obrers fabrils hi hagué en 1905 en Rússia 160 vagues; mentre que a cada 100 *metal·lúrgics* corresponien en aqueix mateix any 320 vagues! S'ha calculat que cada obrer fabril rus perdé en 1905, a conseqüència de les vagues, una mitjana de 10 rubles (uns 26 francs segons la cotització d'abans de guerra), diners que, per dir-ho així, lliurà per a la lluita. Però si tenim en compte únicament els metal·lúrgics obtindrem una quantitat *tres vegades major!* Per endavant anaven els millors elements de la classe obrera, arrossegant rere d'ells els vacil·lants, despertant els adormits i animant els dèbils.

Extraordinari per la seua peculiaritat fou l'enllaçament de les vagues econòmiques i polítiques en el període de la revolució. Està fora de tot dubte que sols el lligam més estret entre aquestes dues formes de vaga fou el que assegurà la gran força del moviment. Si les àmplies masses dels explotats no haguessen vist davant d'elles exemples diaris de com els obrers assalariats de les diferents branques de la indústria obligaven els capitalistes a millorar, d'un mode directe i immediat, llur situació, no hauria estat possible de cap manera atraure-les al moviment revolucionari. Mercès a aquesta lluita, un nou esperit alenà el poble rus en el seu conjunt. Y fou sols llavors quan la Rússia feudal, sumida en un son letàrgic, la Rússia patriarcal, devota i submissa, s'acomiadà de l'Adam bíblic; sols aleshores tingué el poble rus una educació vertaderament democràtica, vertaderament revolucionària.

Quan els senyors burgesos i els socialistes reformistes, que els fan el cor sense sentit crític, parlen amb tanta petulància de l'"educació" de les masses, de normal entenen per educació quelcom d'escolar i pedantesc, quelcom que desmoralitza les masses i les inocula els prejudicis burgesos.

La vertadera educació de les masses no pot anar mai separada de la lluita política independent i, sobretot, de la lluita revolucionària de les pròpies masses. Sols la lluita educa la classe explotada, sols la lluita li descobreix la magnitud de llur força, amplia els seus horitzons, eleva la seua capacitat, aclareix llur intel·ligència i forja la seua voluntat. Per això, àdhuc els reaccionaris han hagut de reconèixer que l'any 1905, any de lluita, "any de follia", soterrà per a sempre la Rússia patriarcal.

Examinem més de prop la proporció d'obriers metal·lúrgics i tèxtils durant les lluites de vagues de 1905 en Rússia. Els metal·lúrgics són el proletariat millor retribuïts, els més conscients i més cultes. Els obrers tèxtils, el nombre dels quals, en la Rússia de 1905, sobrepassava en més d'un 150% el dels metal·lúrgics, representen les masses més endarrerides i pitjor retribuïdes, a unes masses que amb freqüència no han trencat definitivament els seus vincles familiars amb el camp. I, respecte a d'això, ens trobem amb la següent importantíssima circumstància.

Les vagues realitzades pels metal·lúrgics durant tot l'any 1905 ens forneixen un major nombre d'accions polítiques que no econòmiques malgrat que aqueix predomini està molt lluny de ser tan gran a principis com a finals de l'any. Entre els obrers tèxtils, per contra, observem a començaments de 1905 un formidable predomini de les vagues econòmiques, que sols a les acaballes de l'any és substituït pel predomini de les vagues polítiques. D'aquí es dedueix amb tota claredat que únicament la lluita econòmica, que únicament la lluita a favor d'un millorament directe i immediat de llur situació és capaç de posar en moviment a les capes més endarrerides de les masses explotades, d'educar-les vertaderament i de convertir-les (en una època de revolució), en el curs d'uns pocs mesos, en un exèrcit de lluitadors polítics.

Certament que per tal d'assolir això calia que el destacament d'avantguarda dels obrers no entengués per lluita de classes la lluita pels interessos d'una petita capa superior, com els reformistes, força freqüentment, han tractat de fer creure als obrers sinó que els proletaris actuaren realment com l'avantguarda de la majoria dels explotats, incorporant aqueixa majoria a la lluita, com passà en Rússia en 1905 i com haurà de passar i passarà sens dubte en la futura revolució proletària en Europa.

El començament de 1905 portà la primera gran onada del moviment de vagues que s'estengué per tot el país. En la primavera d'aqueix any observem ja el despertar del primer gran moviment camperol, no sols econòmic sinó també polític, que hi hagué a Rússia. Per tal de comprendre la importància d'aqueix fet, que representa un gir en la història, cal recordar que els camperols no s'emanciparen en Rússia de la més penosa dependència feudal fins el 1861, que els camperols són en la seua majoria analfabets, que viuen en una misèria indescriptible, aclaparats pels grans terratinents, embruïts pels rectors i aïllats uns dels altres per enormes distàncies i per la manca quasi absoluta de camins.

Rússia veié per primera vegada un moviment revolucionari contra el tsarisme en 1825, però aqueix moviment fou gairebé exclusivament cosa de la noblesa. Des d'aleshores i fins el 1881, any en què Alexandre II va ser mort pels terroristes, es trobaren al capdavant del moviment intel·lectuals sortits de les capes mitjanes, els quals donaren proves del més gran esperit de sacrifici, suscitant amb el seu heroic mètode terrorista de lluita l'esbalaïment del món sencer. És indubtable que aquestes víctimes no caigueren debades, és indubtable que contribuïren (directament o indirecta) a l'educació revolucionària del poble rus en anys posteriors. Tanmateix, no assoliren ni podien aconseguir llur objectiu immediat: despertar la revolució popular.

Açò ho aconseguí únicament la lluita revolucionària del proletariat. Sols l'onada de vagues de masses, estesa per tot el país a conseqüència de les dures lliçons de la guerra imperialista rusojaponesa, despertà a les àmplies masses camperoles del seu son letàrgic. La paraula "vaguista" adquirí per als camperols un sentit completament nou, esdevenint quelcom semblant a rebel o revolucionari, conceptes que abans s'expressaven amb la paraula "estudiant". Però com que l'"estudiant" pertanyia a les capes mitjanes de la "gent de lletres", als "senyors", era estrany al poble. El "vaguista", per contra, havia eixit del poble, ell mateix figurava entre els explotats. Quan el desterraven de San Petersburg, mol sovint tornava al camp i parlava a llurs companys d'aldea de l'incendi que envoltava les ciutats i que havia d'eliminar els capitalistes i els nobles. En l'aldea russa aparegué un tipus nou: el jove camperol conscient. Aquest mantenia relacions amb els "vaguistes", llegia periòdics, referia als camperols els esdeveniments que es produïen en les ciutats, explicava als seus companys de llogaret la significació de les reivindicacions polítiques i els cridava a la lluita contra els grans terratinents nobles, contra els rectors i els funcionaris.

Els camperols es reunien en grups, parlaven de la seua situació i, poc a poc, s'anaven incorporant a la lluita: llençant-se en massa contra els grans terratinents, calaven foc a llurs palaus i finques o confiscaven les seues reserves, s'apropriaven del blat i d'altres queviures, mataven els policies i exigien que es lliurés al poble la terra de les immenses possessions de la noblesa.

En la primavera de 1905 el moviment camperol estava encara en germen i abastava sols una petita part dels districtes, la setena part aproximadament.

Però la unió de la vaga proletària de masses en les ciutats amb el moviment camperol en els aldees fou suficient per tal de fer trontollar el darrer i més “ferm” recolzament del tsarisme. Em referisc a l'exèrcit.

Comença un període d'*insurreccions militars* en la marina i l'exèrcit. Cada ascens en l'onada del moviment de vagues i camperol durant la revolució va acompanyat d'insurreccions de soldats en tota Rússia. La més coneguda d'elles és la insurrecció del cuirassat *Príncep Potemkin* de la Flota del Mar Negre. Aquest vaixell, que caigué en mans dels revoltats, feu part de la revolució en Odessa i després de la derrota de la revolució i d'algunes temptatives infructuoses d'apoderar-se d'altres ports (com és ara Feodòsia en Crimea), es lliurà a les autoritats romaneses en Constança.

Amb el fi de proporcionar-los un marc concret dels esdeveniments en el seu punt culminant, em permetran que els llisti un petit episodi d'aqueixa insurrecció de la Flota del Mar Negre:

“Es celebraven reunions d'obriers i mariners revolucionaris, que eren cada vegada més freqüents. Com als militars els estava prohibit d'assistir als mítings obrers, masses d'obriers començaren a freqüentar els mítings militars. Es reunien milers de persones. La idea d'actuar conjuntament tingué un viu eco. En les companyies més conscients s'elegiren delegats.

El comandament militar decidí, llavors, prendre mesures. Els intents d'alguns oficials de pronunciar en els mítings discursos “patriòtics” donaven els resultats més deplorables: els mariners, acostumats a la controvèrsia, feien fugir vergonyosament llurs caps. En vistes d'aquests fracassos es decidí prohibir tota classe de mítings. El 24 de novembre de 1905, pel matí, junt a les portes dels quarters de la marina feu guàrdia una companyia de fusellers amb dotació de campanya. El contraalmirall Pisarevski ordenà en veu alta: ‘Que ningú isca dels quarters! En cas de desobediència, feu foc’. De la companyia que acabava de rebre aquesta ordre es destacà el mariner Petrov, carregà el seu fusell a la vista de tothom i matà d'un tret el capità ajudant Stein, del regiment de Bialystok, ferint amb el segon tret al contraalmirall Pisarevski. S'escoltà el crit de comandament d'un oficial. ‘Arresteu-lo!’ Ningú es mogué del lloc. Petrov llençà el seu fusell a terra. ‘Que no escolteu l'ordre? Deteniu-me!’ Fou arrestat. Els mariners, que afluien de totes bandes, exigiren en forma sorollosa que se'l posés en llibertat, declarant que responien per ell. L'efervescència arribà al seu apogeu.

-Petrov, no és cert que el tret s'ha produït casualment?- preguntà l'oficial, cercant una sortida a la situació.

-Perquè casualment? He sortit de rengles, he carregat el fusell i he apuntat, què té això de casual?

-Els mariners exigeixen la teua llibertat..

I Petrov fou alliberat. Però els mariners no es quedaren satisfets: arrestaren tots els oficials de guàrdia, els desarmaren i els menaren a les oficines... Els delegats dels mariners (una quarantena) deliberaren durant una nit, decidint alliberar els oficials, prohibint-los que entraren en els quarters...”

Aquesta petita escena mostra molt vivament com transcorregueren majorment les insurreccions militars. L'efervescència revolucionària que regnava en el poble no podia deixar d'estendre's a l'exèrcit. És característic que els caps del moviment sorgiren d'*aquells elements* de la marina i de l'exèrcit que abans havien estat principalment obrers industrials i de les unitats per a les quals s'exigia una major preparació tècnica, com, per exemple, els sapadors. Però les àmplies masses eren encara massa ingènues, tenien un esperit massa pacífic, massa benèvol, massa cristià. S'inflamaven amb força facilitat; qualsevol injustícia, el tracte massa groller dels oficials, el menjar roï i d'altres coses per l'estil podien provocar la indignació. Però mancava fermesa, mancava una consciència clara de la seua missió: no assolien comprendre suficientment que l'única garantia del triomf de la revolució sols és la més enèrgica continuació de la lluita armada, la victòria sobre totes les autoritats militars i civils, l'enderrocament del govern i la conquesta del poder en tot el país.

Les àmplies masses de mariners i soldats es revoltaven amb facilitat. Però amb aqueixa mateixa facilitat incorrien en la ingènua estupidesa d'alliberar els oficials detinguts, es deixaven apaivagar per les promeses i exhortacions de llurs comandaments; açò donava als comandaments un temps preciós que els permetia de rebre reforços i derrotar els insurrectes, consagrant-se després a la més cruel repressió i executant els caps.

Té un interès particular comparar les insurreccions militars de 1905 en Rússia amb la insurrecció militar dels desembristes en 1825, quan la direcció del moviment polític es trobava, quasi exclusivament, a mans d'oficials, d'oficials nobles, que s'havien contagiats de les idees democràtiques d'Europa en entrar en contacte amb elles durant les guerres napoleòniques. La tropa, formada llavors encara per camperols serfs, romania passiva.

La història de 1905 ens ofereix un quadro diametralment oposat. Els oficials, excepte rares excepcions, estaven influenciats per un esperit lliberal burgès, reformista, o eren obertament contrarevolucionaris. Els obrers i camperols vestits d'uniforme militar foren l'ànima de les insurreccions; el moviment es feu popular. Per primera vegada en la història de Rússia,

abastà a la majoria dels explotats. Allò que va mancar a aquest moviment fou, d'una banda, ferma i resolució en els masses, que pecaven d'un excés de confiança; d'altra banda, mancà una organització dels obrers revolucionaris socialdemòcrates que estaven a l'exèrcit: no saberen prendre la direcció en les seues mans, posar-se al capdavant de l'exèrcit revolucionari i passar a l'ofensiva contra el poder governamental.

Senyalarem, de passada, que aqueixos defectes seran eliminats (infal·liblement encara que potser més lentament del que nosaltres desitjaríem), no sols pel desenvolupament general del capitalisme sinó, també, per l'actual guerra...

En qualsevol cas, la història de la revolució russa, igual que la història de la Comuna de París de 1871, ens ofereix l'ensenyança irrefutable de què el militarisme mai ni en cap cas pot ser derrotat i eliminat per altre mètode que no siga el de la lluita victoriosa d'una part de l'exèrcit popular contra l'altra. No és prou amb fulminar, maleir i "negar" el militarisme, criticar-lo i demostrar com és de nociu; és estúpid negar-se pacíficament a fer el servei militar. La tasca consisteix en mantenir en tensió la consciència revolucionària del proletariat i preparar, no sols en general sinó concretament, els seus millors elements per tal que arribat un moment de profundíssima efervescència del poble es posen al capdavant de l'exèrcit revolucionari.

Així ens ho ensenya també l'experiència diària de qualsevol Estat capitalista. Cadascuna de les seues "petites" crisis ens mostren en miniatura elements i gèrmens dels combats que hauran de repetir-se ineluctablement a gran escala en un període de gran crisi. I, ¿què és, per exemple, qualsevol vaga sinó una petita crisi de la societat capitalista? ¿No tenia, per ventura, raó el ministre prussià de l'Interior, senyor von Puttkamer, en pronunciar aquella coneguda sentència de què "en cada vaga s'oculta l'hidra de la revolució"? ¿Es que la utilització dels soldats durant les vagues, àdhuc en els països capitalistes més pacífics, més "democràtics" (sia dit amb perdó), no ens indica *com* van a ser les coses quan es produïsquen crisis vertaderament *grans*?

Però tornem a la història de la revolució russa.

He tractat de mostrar-los com les vagues obreres sacsejaren el país sencer i les capes explotades més àmplies i més endarrerides, com s'inicià el moviment camperol i com fou acompanyat d'insurreccions militars.

El moviment assolí llur apogeu en la tardor de 1905. El 19 (6) d'agost aparegué el manifest del tsar sobre la institució d'una assemblea representativa. L'anomenada Duma de Bulyguin havia de ser fruit d'una llei que concedia dret electoral a un nombre irrisori de persones i no reservava a aquest original "parlament" atribució legislativa alguna, atribuint-li únicament funcions *consultives*!

La burgesia, els liberals i els oportunistes, estava disposada a aferrar-se amb les dues mans a aquest "regal" de l'esglaiat tsar. Els nostres reformistes de 1905 eren incapaços de comprendre (al igual que tots els reformistes) que hi ha situacions històriques en què les reformes, i en particular les promeses de reformes, persegueixen *exclusivament* un fi: contenir l'efervescència del poble, obligar la classe revolucionària a acabar o, almenys, debilitar la lluita.

La socialdemocràcia revolucionària de Rússia compregué molt bé el vertader caràcter d'aquesta concessió, d'aquest regal d'una Constitució fantasma feta en agost de 1905. Per això, sense perdre un sol instant, llençà les consignes de: A baix la Duma consultiva! Boicot a la Duma! A baix el govern tsarista! Continuació de la lluita revolucionària per a enderrocar el govern! No és el tsar sinó un govern provisional revolucionari que ha de convocar la primera institució representativa autènticament popular de Rússia!

La història demostrà la raó que tenien els socialdemòcrates revolucionaris puix la *Duma de Bulyguin* mai arribà a reunir-se. Fou escombrada pel vendaval revolucionari abans de reunir-se. Aqueix vendaval obligà el tsar a decretar una nova llei electoral que ampliava considerablement el cens i a reconèixer el caràcter legislatiu de la Duma.

Octubre i desembre de 1905 són els mesos que marquen el punt culminant en l'ascens de la revolució russa. Totes les deus de l'energia revolucionària del poble s'obriren molt més àmpliament que abans. El nombre de vaguistes, que, com ja ha estat dit, havia assolit en gener de 1905 la xifra de 440.000, en octubre de 1905 superà el mig milió (paren cura, sols en un mes!). Però a aqueix nombre, que compren *únicament* els obrers fabrils, cal afegir encara alguns centenars de milers d'obriers ferroviaris, treballadors de Correus i Telègrafs, etc.

La vaga general de ferroviaris va interrompre en tota Rússia el tràfic i paralitjà del mode més rotund les forces del govern. Obrint-se les portes de les universitats i les aules (destinades exclusivament en temps pacífics a embrutir els joves cervells amb la saviesa acadèmica de doctes catedràtics i a convertir-los en mansos criats de la burgesia i del tsarisme)

esdevingueren lloc de reunió de milers i milers d'obrers, artesans i empleats que discutien obertament i lliure els problemes polítics.

Es conquerí la llibertat de premsa. La censura fou simplement eliminada. Cap editor gosava presentar a les autoritats l'exemplar obligatori, ni les autoritats gosaven adoptar mesures contra això. Per primera vegada en la història de Rússia aparegueren lliurement en San Petersburg, i en d'altres ciutats, periòdics revolucionaris. Únicament en San Petersburg es publicaven tres diaris socialdemòcrates amb una tirada de 50.000 a 100.000 exemplars.

El proletariat marxava al capdavant del moviment. El seu objectiu era conquerir la jornada de 8 hores per via revolucionària. La consigna de lluita del proletariat de San Petersburg era. "*Jornada de 8 hores i armes!*" Per a una massa cada vegada major d'obrers es feu evident que la sort de la revolució podia decidir-se, i que en efecte es decidiria, únicament per la lluita armada.

En el fragor de la lluita es formà una organització de masses original: els celebres *Soviets de Diputats Obrers* o assemblees de delegats de totes les fàbriques. Aquests *Soviets de Diputats Obrers* començaren a exercir, cada vegada més, en algunes ciutats de Rússia, el paper de govern provisional revolucionari, el paper d'òrgans i de dirigents de les insurreccions. Es feren temptatives d'organitzar Soviets de Diputats de Soldats i Mariners i d'unificar-los amb els Soviets de Diputats Obrers.

Certes ciutats de Rússia visqueren en aquells dies un període de petites "repúbliques" locals, on les autoritats havien estat destituïdes i el Soviet de Diputats Obrers exercia realment la funció de nou poder públic. Aqueixos períodes foren, malauradament, massa breus, les "victòries" foren massa dèbils, massa aïllades.

El moviment camperol assolí en la tardor de 1905 proporcions encara majors. Els anomenats "desordres camperols" i les vertaderes insurreccions camperoles afectaren llavors a més d'un terç de tots els districtes del país. Els camperols calaren foc a unes 2.000 finques de grans terratinents i es repartiren els mitjans de subsistència furtats al poble pels rapaços nobles.

Malauradament, aqueixa tasca es feu massa poc a fons! Per desgràcia, els camperols sols destruïren aleshores la quinzena part del nombre total de finques dels nobles, sols la quinzena part del que *haurien d'haver* destruït per tal d'escombrar del sòl rus, d'una vegada per a sempre, aqueixa vergonya del latifundi feudal. Per desgràcia, els camperols actuaren massa dispersos, massa desorganitzadament i amb insuficient empena en l'ofensiva, essent aquesta una de les causes fonamentals de la derrota de la revolució.

Entre el poble oprimits de Rússia esclatà un moviment d'alliberament nacional. *Més de la meitat, gairebé les tres quintes parts (exactament el 57%)* de la població de Rússia sofreix opressió nacional, no gaudeix ni tan sols de llibertat per a expressar-se en la seua llengua materna i és russificada a la força. Els musulmans, per exemple, que en Rússia són desenes de milers, organitzaren aleshores, amb una paorosa rapidesa (es vivia en general una època de creixement gegantí de les diferents organitzacions) una lliga musulmana.

Per tal de donar als ací reunits, i en particular als joves, una mostra de com, sota la influència del moviment obrer, creixia llavors el moviment d'alliberament nacional en Rússia, citaré un petit exemple.

En desembre de 1905, els xicotets polonesos cremaren en centenars d'escoles tots els llibres i quadres russos i el retrats del tsar, apallissaren i foragitaren de les escoles els mestres russos i els seus condeixebles russos al crit de "Fora d'ací, a Rússia!". Els alumnes polonesos dels centres de segon ensenyament presentaren, entre d'altres, les següents reivindicacions: "1) totes les escoles d'ensenyament secundari han de passar a dependre del Soviet de Diputats Obrers; 2) celebració de reunions conjuntes d'estudiants i obrers en els edificis escolars; 3) autorització per a portar als liceus bates roges en senyal d'adhesió a la futura república proletària", etc.

Com més ascendia l'onada del moviment major era l'energia i l'ànim amb què s'armaven les forces reaccionàries per a lluitar contra la revolució. La revolució russa de 1905 justificà les paraules escrites per Kautsky en 1902 (quan, per cert, encara era marxista revolucionari i no com ara defensor dels socialpatriotes i oportunistes) en el seu llibre *La revolució social*. Heus aquí el que deia Kautsky:

"... La futura revolució [...] s'assemblarà menys a una insurrecció per sorpresa contra el govern que a una *guerra civil* prolongada."

Així va succeir! Indubtablement, així succeirà també en la futura revolució europea!

El tsarisme descarregà llur odi sobretot contra els hebreus. D'una banda, aquestos fornien un percentatge especialment elevat de dirigents del moviment revolucionari (considerant el total de la població hebrea). Avui, per cert, els hebreus tenen també el mèrit de

fornir un percentatge relativament elevat, en comparació amb d'altres pobles, de components del corrent internacionalista. D'altra banda, el tsarisme sabé aprofitar molt bé els abominables prejudicis de les capes més ignorants de la població contra els hebreus. Així es produïren els *pogroms* recolzats en la majoria dels casos per la policia, quan no dirigits directament per ella, aqueixes monstruoses apallissades d'hebreus pacífics, de les seues dones i fills (en 100 ciutats es registraren durant aqueix període més de 4.000 morts i més de 10.000 mutilats), que han provocat la repulsa de tot el món civilitzat. Em referisc, naturalment, a la repulsa dels vertaders element democràtics del món civilitzat, que són *exclusivament* els obrers socialistes, els proletaris.

La burgesia, inclús la burgesia dels països més lliures, àdhuc de les repúbliques d'Europa Occidental, sap combinar magníficament les seues frases hipòcrites sobre les "ferocitats russes" amb els negocis més desvergonyits, especialment amb el recolzament financer al tsarisme i amb l'explotació imperialista de Rússia mitjançant l'exportació de capitals, etc.

La revolució de 1905 assolí llur punt culminant amb la insurrecció de desembre en Moscou. Un petit nombre d'insurrectes, obrers organitzats i armats (no serien més de *vuit mil*), oferiren resistència durant nou dies al govern tsarista, que no sols arribà a perdre la confiança en la guarnició de Moscou sinó que es veié obligat a mantenir-la rigorosament aquarterada; únicament l'arribada del regiment Semionovski de San Petersburg permeté al govern sufocar la insurrecció.

A la burgesia li agrada escarnir i motejar d'artificiosa la insurrecció de Moscou. Per exemple, el senyor catedràtic Max Weber, representant de l'anomenada literatura "científica" alemanya, en la seua voluminosa obra sobre el desenrotllament polític de Rússia, la titllà de "putsch". "El grup leninista [escriu aquest "arxierudit" senyor catedràtic] i una part dels socialistes revolucionaris feia ja temps que venien preparant aquesta *descabellada* insurrecció."

Per tal d'apreciar en el que val aquesta saviesa acadèmica de la covarda burgesia és prou amb refrescar en la memòria les xifres escarides de l'estadística de vagues. Les vagues purament polítiques de gener de 1905 en Rússia abastaren sols a 123.000 homes; en octubre foren 330.000; el nombre de participants en vagues purament polítiques *assolí el màxim en desembre*, arribant a la xifra de 370.000, en el curs d'un únic mes! Recordem l'increment de la revolució, les insurreccions de camperols i soldats, i a l'instant ens convencerem de què el judici de la "ciència" burgesa, constitueix un subterfugi verbalista dels representants de la covarda burgesia, que veu en el proletariat al seu més perillós enemic de classe.

En realitat, tot el desenvolupament de la revolució russa impulsava de forma inevitable a la lluita armada decisiva entre el govern tsarista i l'avantguarda del proletariat amb consciència de classe.

En les consideracions abans exposades he indicat ja en què consistí la debilitat de la revolució russa, debilitat que conduí a la seua derrota temporal.

En ser aixafada la insurrecció de desembre s'inicià la línia descendent de la revolució. En aquest període hi ha també aspectes extraordinàriament interessants; és prou de recordar el doble intent dels elements més combatius de la classe obrera per a posar fi al replegament de la revolució i preparar una nova ofensiva.

Per he esgotat quasi el temps de què dispose i no vull abusar de la paciència dels meus oients. Crec haver esbossat ja, en la mesura en què és possible de fer-ho tractant-se d'un breu informe i d'un tema tan ampli, allò més important per tal de comprendre la revolució russa: el seu caràcter de classe, les seues forces motrius i llurs mitjans de lluita.

Em limitaré a unes breus observacions més respecte a la significació mundial de la revolució russa.

Des del punt de vista geogràfic, econòmic i històric, Rússia no pertany únicament a Europa sinó també a Àsia. Per això veiem que la revolució russa no s'ha limitat a despertar definitivament del seu son el país més gran i més endarrerit d'Europa i a forjar un poble revolucionari dirigit per un proletariat revolucionari.

Ha aconseguit més. La revolució russa ha posat en moviment tota Àsia. Les revolucions de Turquia, Pèrsia i Xina demostren que la potent insurrecció de 1905 ha deixat empremtes profundes i que la seua influència, manifestada en el moviment progressiu de *centenars i centenars* de milions de persones és inextirpable.

La revolució russa ha exercit també una influència indirecta en els països d'Occident. No hem d'oblidar que la notícia del manifest constitucional del tsar, només arribà a Viena el 30 d'octubre de 1905, contribuí decisivament a la victòria definitiva del sufragi universal en Àustria.

Durant les sessions del Congrés de la socialdemocràcia austríaca, quan el camarada Ellenbogen (que llavors no era encara socialpatriota, que llavors era un camarada) feia el seu informe sobre la vaga política hom li col·locà al davant un telegrama. El debats es van suspendre immediatament. 'El nostre lloc està al carrer!' Fou el crit que ressonà en tota la sala en què es trobaven reunits els delegats de la socialdemocràcia austríaca. En els dies següents es veieren imponents manifestacions en els carrers de Viena i barricades en els de Praga. El triomf del sufragi universal en Àustria estava assegurat.

Mol sovint troba hom europeus occidentals que parlen de la revolució russa com si els esdeveniments, relacions i mitjans de lluita en aquest país endarrerit tinguessen molt poc de comú amb les relacions dels seus propis països, pel que, difícilment, poden tenir la menor importància pràctica.

Res de més erroni que semblant opinió.

És indubtable que les formes i els motius dels futurs combats de la futura revolució europea es distingiran en molts aspectes de les formes de la revolució russa.

Però, malgrat d'això, la revolució russa, mercès precisament a llur caràcter proletari, en l'accepció especial d'aquesta paraula a que ja me he referit, continua essent el *pròleg* de la futura revolució europea. És indubtable que aquesta última sols pot ser una revolució proletària, i en un sentit encara més profund de la paraula: proletària i socialista també pel seu contingut. Aqueixa revolució futura mostrarà en major mesura encara, per una banda que sols els més durs combats, les guerres civils, poden emancipar el gènere humà del jou del capital i, per altra banda, que sols el proletariat amb consciència de classe poden actuar i actuaran com a caps de la immensa majoria dels explotats.

No ens ha d'enganyar el silenci sepulcral que ara regna a Europa. Europa porta en les seues entranyes la revolució. Les monstruositats de la guerra imperialista i els turments de la carestia fan germinar per tot arreu l'esperit revolucionari, i les classes dominants, la burgesia, i els seus servidors, el governs, s'endinsaran cada dia més en un cul-de-sac de què no podran escapar-se'n de cap manera sinó a costa de les més grans commocions.

El mateix que en la Rússia de 1905 començà davall la direcció del proletariat la insurrecció popular contra el govern tsarista i per la conquesta de la república democràtica, els anys esdevenidors portaran a Europa, precisament com a conseqüència d'aquesta guerra de pillatge, insurreccions populars dirigides pel proletariat contra el poder del capital financer, contra els grans bancs, contra els capitalistes. I aquestes commocions no podran acabar sinó amb l'expropiació de la burgesia, amb el triomf del socialisme.

Nosaltres, els vells, tal vegada no arribem a veure les batalles decisives d'aqueixa revolució futura. No obstant, jo crec que puc expressar amb plena seguretat l'esperança de què els joves, que tan magníficament actuen en el moviment socialista de Suïssa i de tot el món, no sol tindran el gaudi de lluitar sinó, també, el de triomfar en la futura revolució proletària.